

Årsrapport 2023- Bærekraft i innkjøp

SpareBank 1 Utvikling, Allianseinnkjøp

Dette er Årsrapport 2023 – Bærekraft i innkjøp. Dokumentet er et sammendrag av SpareBank 1 Utviklings (SB1U) arbeid med leverandør oppfølging innen bærekraft samt bærekraft i innkjøp internt i alliansen.

SB1Us avtaler med leverandører av varer og tjenester består til dels av selskapets egne avtaler og allianseavtaler som bankene/selskapene benytter. Avdeling for Allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følger opp bærekraftsrisiko relatert til disse.

SB1U forventer av sine leverandører og forretningspartnere at de har et bevisst forhold til bærekraftsrisiko i sin egen virksomhet og leverandørkjede, samt at de aktivt og målrettet jobber for å redusere negativ påvirkning av klima, miljø og sosiale- og forretningssetiske forhold. Vi stiller krav til leverandørene om at de har retningslinjer innen bærekraft, og at disse skal omsettes til handling. Videre stilles krav om etterlevelse av åpenhetsloven, føring av klimaregnskap og plan for omstilling til netto null.

Arbeidet frem mot åpenhetsloven

Allianseinnkjøps leverandør oppfølging innen bærekraft har siden 2019 vært basert på OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger. OECDs retningslinjer er bærende i åpenhetsloven og plikten til å redegjøre for aktsomhetsvurderinger, som trådte i kraft 30.06.2023.

Gjennom en tidligere risikobasert kartlegging av 249 eksisterende leverandører prioriterte vi 12 leverandører i 2022 som ble nærmere fulgt opp mot etterlevelse av åpenhetsloven.

Under er et utdrag av vår aktsomhetsvurdering fra 2022, fullstendig redegjørelse er vedlagt *). Aktsomhetsvurdering for 2023 vil bli offentliggjort innen 30.06.2024.

Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger i 2022				
Faktiske og potensielle negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold kartlegges og vurderes på følgende måte:	Disse egnede tiltak er iverksatt for å stanse, forebygge eller begrense negative konsekvenser:	På denne måten følger vi med på gjennomføring og resultater av tiltak:	På denne måten har vi kommunisert med berørte interessenter og rettighetshavere om hvordan negative konsekvenser er håndtert:	På denne måten sørger vi for eller samarbeider om gjenoppretting og erstatning der dette er påkrevd:

<p>Følge opp 12 utvalgte leverandører innen bærekraft med dybdeundersøkelser.</p> <p>Leverandørene er innen kontormøbler, IT-utstyr, IT-tjenester og konsulent og bemanningsselskaper.</p> <p>De ble valgt på grunn av kriterier som risiko for neg. påvirkning, mulighet for å redusere risiko, størst omsetningsvolum og kjernevirksomhet.</p>	<p>Utvalgte leverandørers manglende oppfølging av aktsomhetsvurdering ihht. til OECDs retningslinjer ble fulgt opp med frister for forbedring.</p>	<p>Frister for å rette mangler, oppfølgingsmøter m.m. der retting ikke er tilfredsstillende.</p>	<p>Dette beskrives i innspill til bankenes årsrapport og i kvartalsmøter med alliansen (Samarbeidsutvalg innkjøp) der oppnådde forbedringer rapporteres.</p>	<p>De fleste leverandørene hadde retningslinjer m.m. på plass, mens 6 av 12 som ikke hadde påbegynt aktsomhetsvurdering i henhold til åpenhetsloven har utført dette etter tilbakemeldinger fra allianseinnkjøp. Alle leverandørene har nå dokumentert retningslinjer m.m. og redegjort for aktsomhetsvurderinger.</p>
--	--	--	--	--

Samtlige 12 leverandører har redegjort for sine aktsomhetsvurderinger. Oppfølgingen av redegjørelsene viser at leverandørene legger mest vekt på den generelle beskrivelsen av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer osv. Det er mindre opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomhetene har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger.

Arbeid med bærekraftig innkjøp i 2023

Oppfølging av redegjørelsene i åpenhetsloven

To av leverandørene har blitt fulgt videre opp. Det er en større leverandør av IT-utstyr og en større leverandør av IT-tjenester. Begge leverandørene ble orientert om at vår vurdering av deres redegjørelse er at det ikke er lagt nok vekt på opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser, jf. åpenhetsloven §§ 5 b og 5 c. De ble bedt om en nærmere tilbakemelding på dette. Leverandøren av IT-utstyr ble i tillegg bedt om å redegjøre for undersøkelser hos en av sine underleverandører av elektroniske komponenter i Kina.

Leverandøren av IT-utstyr har gitt mer konkret informasjon om faktiske funn i 2022 hos seks underleverandører i Asia som hadde «avvik knyttet til indikatorer på moderne slaveri innen kostnader til rekruttering, reise, medisinsk behandling og opphold. Det var et tilfelle av tilbakeholdt pass og en månedslønn og et tilfelle av tvungen overtid».

Leverandøren har i «samarbeid med Responsible Business Alliance (RBA) krevd at underleverandørene stopper den ulovlige praksisen og følger opp med stedlig revisjon. Det er også tilbakebetalt om lag 0,8 mill. USD til 200 ansatte i 2022».

Hos underleverandøren i Kina var det «avvik for overtidsarbeid, bostøtte og trygdeavgifter. Dette indikerer systemfeil i kontrollprosesser og er under oppfølging».

Leverandøren av IT-tjenester har ikke offentliggjort redegjørelsen lett tilgjengelig på sine nettsider slik åpenhetsloven krever, men viser i stedet til årsrapporten. Vi anser ikke dette som tilstrekkelig.

Til dette uttaler leverandøren at «det er relevant å se redegjørelsen sammen med øvrig innhold i vår Sustainability report, der flere andre områder også griper inn i vårt arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Det vises her til blant annet kapitler om «responsible sourcing», «employee experience», «diversity and inclusion» og «cybersecurity & privacy».

Selv om det kan være interessant å se leverandørens redegjørelse i sammenheng med øvrig informasjon om bærekraftarbeid i årsrapporten osv. kan ikke dette helt eller delvis erstatte redegjørelsen, som skal gjøres lett tilgjengelig på deres nettsider.

I tillegg skal det bemerkes at det ikke er lett å se hva som faktisk er redegjørelsen i årsrapporten og hva som er relevant tilleggsinformasjon slik leverandøren har uttalt. Når det er sagt, så anser vi denne leverandørens generelle arbeid med bærekraft som meget godt.

Bærekraftarbeid i innkjøp internt i alliansen

Allianseinnkjøp arbeider for økt bevissthet, kompetanse og etterlevelse av bærekraft i innkjøp. Vi samarbeider særlig med bærekraft- og innkjøpsmiljø i bankene og produktselskapene om dette. Vi nevner her fire områder vi har arbeidet med i løpet av året:

- Intern veiledning for bærekraftige innkjøp
- Oppsummering om åpenhetsloven – hvordan man enkelt kommer i gang
- Standard kontraktvedlegg om bærekraft
- EUs bærekraftdirektiv (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive)

Både den interne veiledningen **) og oppsummeringen om åpenhetsloven ***) er enkle veiledninger som skal gjøre det lett å komme i gang med bærekraftarbeidet og lære underveis. Vi har erfart at denne type informasjon kan gjøre det enklere å komme i gang med bærekraftarbeidet. Bakgrunnen for at vi har prioritert disse tiltakene er at vi ser at bevissthet og kunnskap om bærekraft i innkjøp må lenger ned i organisasjon. Det er der behovet for innkjøp oppstår at bærekraftvurderinger må begynne. Målet er at bærekraftvurderinger skal gjøres så tidlig som mulig i innkjøpsprosesser og at ansatte blir mer selvgående i dette. Oppsummeringen om åpenhetsloven er Allianseinnkjøps erfaringer i kort form, til bruk for den som synes det ikke er lett å starte med aktsomhetsvurderinger.

Standard kontraktvedlegg om bærekraft ****) er revidert, med bl.a. krav om etterlevelse av åpenhetsloven og forventning om at leverandører fører klimagassregnskap og viser til plan for omstilling til netto null i sin virksomhet. Vedlegget brukes når nye kontrakter inngås.

Bankene og produktselskapene forventer at SB1U rapporterer på innkjøpsområdet i henhold til EUs standarder for 2024 (jf. CSRD). Dette blir et samarbeid, der de som har rapportbehovet melder ønsket rapportområde til SB1U basert på egen interessent- og vesentlighetsanalyse. SB1U skal først rapportere selvstendig etter bærekraftdirektivet for regnskapsåret 2025.

Vedlegg:

*) SB1U Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger 2022

**) Veiledning for bærekraft i innkjøp

***) Åpenhetsloven og innkjøp. Kom i gang

****) Krav til leverandører om bærekraft og forretningsetiske forhold